ਦੁੱਗਲ ਦੇ ਇਕ ਪਾਤਰੀ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਕਲਾ

ਕਲਾ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

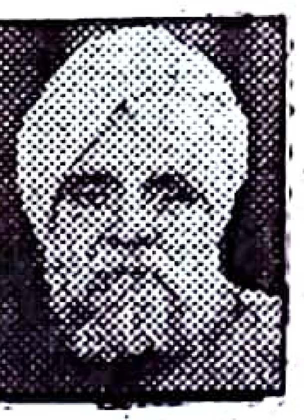

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਕੁਝ ਇਕ ਪਾਤਰੀ ਨਾਟਕ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜੂਠ (ਸੈਮੂਅਲ), ਮੈਂ ਘਾਹ ਹਾਂ (ਸੰਗੀਤਾ ਗੁਪਤਾ), ਉਡੀਕਾਂ ਤੇਰੇ ਆਉਣ ਦੀਆਂ (ਜਸਪਾਲ ਦਿਉਲ), ਅਤੇ ਇਕ ਤਵਾਇਫ ਦਾ ਖ਼ਤ (ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ)। ਇਹ ਚਾਰੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡਰਾਮਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਰਾਮਾ ਸਿਖਲਾਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। 'ਜੂਠ' ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲਮੀਕੀ ਦੀ ਆਤਮ ਕਥਾ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇਕ ਦਲਿਤ ਦੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਸਥਾਪਤ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਮਈ 1999 ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੈਮੂਅਲ ਨੇ 8, 10 ਹਜ਼ਾਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਪਲਸ ਮੰਚ ਦੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਦੇ ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ। 'ਮੈਂ ਘਾਹ ਹਾਂ' ਪਾਸ਼ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਣਾ ਰਣਧੀਰ ਨੇ ਲੱਖਾ ਲਹਿਰੀ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੰਗੀਤਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਸੇ ਸਕਰਿਪਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਡਾ. ਆਤਮਜੀਤ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਵਾਇਫ ਦਾ ਖ਼ਤ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਨਾਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਦੀ ਇਸੇ ਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਟਕੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ। 'ਉਡੀਕਾਂ ਤੇਰੇ ਆਉਣ ਦੀਆਂ' ਇਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਗਰਭ ਵਿਚ ਪਲ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਟਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕੈਡਮੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਕ ਨਾਟਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਦੀ ਇਕ ਰੀਹਰਸਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ 40-45 ਸਾਲ ਪਹਿਲੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਦੇ ਇਕ ਪਾਤਰੀ ਨਾਟਕ 'ਅਮਾਨਤ' ਅਤੇ 'ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ' ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਹੈ। 'ਅਮਾਨਤ' ਮੈਨੂੰ 1957 ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 'ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ' 1968 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਜ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਇਕ ਪਾਤਰੀ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਅਸੀਂ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਾਟਕ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਲੋੜ ਚੰਗੀਆਂ ਸਕਰਿਪਟਾਂ ਦੀ ਹੈ।

'ਅਮਾਨਤ' ਇਕ ਭਰ ਜਵਾਨ ਮਰੀਜ਼ ਕੁੜੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਗਿਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਕੁੜੀ ਦੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਲਪਣਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਘੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪਲੰਘ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਖਲੋਤਾ ਹੈ (ਚੁੱਪ ਪਾਤਰ)। ਦੁੱਗਲ ਦੀ ਕਾਵਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਸਿਖਰਾਂ ਛੂੰਹਦੀ ਹੈ।

ਮਰੀਜ਼ ਕੁੜੀ (ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ)-
ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ !
ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਏ
ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਣ ਦੀ ਉਮਰ।
ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਏ
ਬਨੇਰੇ ਮਲਣ ਦੀ ਉਮਰ।
ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਏ
ਤਾਰੇ ਗਿਣਨ ਦੀ ਉਮਰ।
ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ,
ਜਦੋਂ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਟੋਲਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ,
ਜਦੋਂ ਜੁਗਨੂੰ ਆ ਲੁਕਦੇ ਨੇ ਗੁੱਤਾਂ ਵਿਚ,
ਜਦੋਂ ਵਾਵਾਂ ਸੁਨੇਹੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ
ਅੱਖੀਆਂ ਸੁੱਕਦੀਆਂ ਨੇ ਫੇਰ ਸਜਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ।...
ਅੰਮੀ:
ਮੇਰੀ ਅੰਮੀਏ। ਇੰਜ ਹਟਕੋਰੇ ਭਰਨ ਨਾਲ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?
ਪਿਤਾ ਜੀ ਗਏ ਨੇ ਬਾਹਰ,
ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਮਹਿੰਦੀ ਲਾ ਦਿਉ।...
ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।
ਮੇਰੇ ਵਲਾਇਤ ਗਏ ਵੀਰ,
ਕੋਈ ਦਵਾਈ, ਕੋਈ ਟੀਕਾ ਤਾਂ ਭੇਜ
ਪੱਛਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਤਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਏ,
ਐਟਮ ਬੰਬ ਨਾਲ ਜੇ ਲੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਨੇ
ਤਾਂ ਇਕ ਜਵਾਨ-ਜਹਾਨ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਹ ਜਿਵਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ?
ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਕੁੜੀ।...
ਪਿਤਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਛੱਡੋ,
ਬੱਤੀਆਂ ਜਗਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਤ,
ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਬੂਹਿਓਂ ਕੋਈ ਆ ਵੜੇ...
ਤੁਸੀਂ ਆ ਪਹੁੰਚੇ? ਮੇਰੇ...
ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿੰਦੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਗੇ?
ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਆਵੇ ਨਾ?
ਹੁਣ ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਈ ਹਾਂ।
ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਇੰਜ ਹੀ ਰੱਖੀ ਰੱਖਣਾ,
ਮੇਰੇ ਆਖਰੀ ਸਵਾਸ ਤਕ।
ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੈਂ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਵੀਰਾ ਮੈਂ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਭੈਣੇ ਮੈਂ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਜਾ....।

ਅੱਜ 44 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਰੇਡੀਓ ਕਲਾਕਾਰ ਕੁੜੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਸਨ ਅੱਜ ਵੀ ਸਭ ਕੁਝ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਹੀ ਹੰਝੂ ਹਨ। 'ਧੀਆਂ ਧਿਆਣੀਆਂ' ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ।

'ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ' ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਟੇਜ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 1968 ਵਿਚ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਬਲਰਾਜ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹਾਂ। ਇਹ ਦੀ ਸਾਰੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਉਹ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਕੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਥਾਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਉਹ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਨਅਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਇਕ ਕੋਠੀ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਕਮਰਾ। ਇਸ ਕਮਰੇ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅਧਖੜ ਉਮਰ ਦਾ ਆਦਮੀ ਖਲੋਤਾ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਜਿਹੜਾ ਹਿਕਾਰਤ ਤੋਂ ਘਿਰਣਾ ਵਿਚ ਵਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਿਕਾਰਤ ਉਹਦੀ ਬੇਵਫਾ ਬੀਵੀ ਬਾਰੇ ਹੈ।

ਮਰਦ (ਜ਼ਹਿਰ ਭਰਿਆ ਹਾਸਾ ਹਸਦੇ ਹੋਏ)
ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਏ ਹਨ,
ਆਪਣੇ ਮਹਿਬੂਬ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਨ ਲਈ।
ਇਸ਼ਕ ਆਪ ਟੁਰ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ,
ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਦੀ ਆਹੂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ।...
ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਏ ਹਨ
ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਉਸ ਦਾ ਢੋਲ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ...।

ਇਸ ਨਾਟਕ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਲਾ ਦਾ ਸਿੱਖਰ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ। ਮਰਦ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਦੀ ਇੰਜ ਹੋਇਆ ਏ?
ਈਦਮ ਆਦਮ ਤੋਂ ਕਦੀ ਇੰਜ ਹੋਇਆ ਏ
ਕਿ ਕੋਈ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਪਤਨੀ
ਮੁੜ ਇਸ਼ਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ?
ਕਦੀ ਕਿਤੇ ਇੰਜ ਹੋਇਆ ਏ
ਕਿ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ
ਕਿਸੇ ਪਰਾਏ ਮਰਦ ਲਈ ਪਾਗਲ ਹੋ ਪਵੇ?...
ਰਾਜੀਏ?
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਓਦੋਂ ਨਾ ਛੱਡਿਆ
ਜਦੋਂ ਇਕ ਡੰਗ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਖਾਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਸੀ
ਤੇ ਦੂਜਾ ਡੰਗ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕਰ ਕੱਟ ਲੈਂਦੀ ਸੀ।...
ਰਾਜੀਏ !
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਓਦੋਂ ਨਾ ਛੱਡਿਆ
ਜਦੋਂ ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਮੈਂ ਘਰ ਮੁੜਦਾ ਸਾਂ
ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਵਿਚੋਂ ਬੋਅ ਆਉਂਦੀ ਸੀ-
ਉਹ ਬੋਅ ਜਿਹੜੀ ਇਕ ਮਰਦ ਵਿਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਏ,
ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਰਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ
ਹੱਕ ਮਾਰ ਕੇ ਘਰ ਵੜਦਾ ਏ।...
ਰਾਜੀਏ, ਤੇਰਾ ਮਹਿਬੂਬ ਚਲਾ ਗਿਆ ਏ।
ਗੱਡੀ ਚਲੀ ਗਈ ਏ।
ਤੇਰਾ ਮਹਿਬੂਬ ਚਲਾ ਗਿਆ ਏ,
ਤੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੈਂ?
ਤੂੰ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਬਚੇਂਗੀ?
ਤੂੰ ਮਰ ਜਾਏਂਗੀ ਰਾਜੀਏ?...
ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਰਨ ਦਿਆਂਗਾ
ਇਹ ਘਰ ਤੇਰੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਏ।
ਇਹ ਬਾਹਵਾਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਨੇ
ਇਹ ਫੁੱਲ ਤੇਰੇ ਲਈ ਖਿੜੇ ਨੇ।...
ਤੂੰ ਆ ਜਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ। ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਕ ਛੱਤ ਹੇਠ ਰਿਹਾ...
ਮੈਥੋਂ ਵੱਧ ਤੇਰਾ ਹਮਰਾਜ਼
ਹੋਰ ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ?...
ਤੇਰੇ ਲਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਖੰਡਰ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋਤ ਜਗਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।
ਕੰਵਲ ਦੀ ਪੱਤੀ 'ਤੇ ਪਈ
ਕੋਈ ਚਿੱਕੜ ਦੀ ਛਿੱਟ,
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਲੱਖ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਧੋ ਲਵਾਂਗਾ।
ਤੂੰ ਆ ਜਾ !
ਤੂੰ ਆ ਜਾ !!
ਤੂੰ ਆ ਜਾ !!!

ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਠਕ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਬਲਰਾਜ ਹੋਰਾਂ ਵਰਗਾ ਅਦਾਕਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਤਮ ਕਲਾ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਅਦੁੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਸਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਦ ਮਾਣਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਮੈਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਲਈ ਨਾਟਕ ਲੇਖਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕਰਿਪਟਾਂ ਲਿਖਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਏਗਾ। ਇਕ ਪਾਤਰੀ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਕਲਾਕਾਰ ਕਹਿਣਾ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਬੜੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪਾਤਰੀ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਹੈ।